

Sygn. akt: III AUa 2505/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Iwona Szybka (spr.)

SSA Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. w Łodzi

sprawy **B. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt: VI U 1514/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 2505/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2013r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił B. K. prawa do wcześniejszej emerytury, ponieważ nie udowodnił on 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 października 2013r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie B. K. od powyższej decyzji ZUS.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach: B. K. w okresie od 1 grudnia 1971r. do 30 listopada 1986r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w C.. Zakład pracy świadczył usługi w zakresie remontów maszyn budowlanych. Ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku frezera, przy czym do 15 grudnia 1981r. na Wydziale Mechanicznym, a od 16 grudnia 1981r., po doznaniu wypadku, na Wydziale Narzędziowni. Był to dział pomocniczy dla Zakładu. Zajmując stanowisko frezera ubezpieczony wykonywał czynności polegające na szlifowaniu i toczeniu elementów maszyn. Zakład pracy otrzymywał od kontrahentów detale maszyn, które były naoliwione, w farbie. Frezerzy, w tym ubezpieczony, mieli za zadanie oczyścić te elementy, frezując je i szlifując. Ubezpieczony poza tym zajmował się spawaniem oprzyrządowania do maszyn oraz zajmował się ostrzeniem narzędzi. Podczas pracy wydzielał się kurz oraz opiłki żelaza. Zakład pracy nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych. W okresie od 3 listopada 1986r. do 31 marca 2004r. ubezpieczony

był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S. A. (obecnie w likwidacji) w C.. Zakład pracy był drukarnią, w której drukowano książki i czasopisma. Od początku zatrudnienia do 31 grudnia 1998r. ubezpieczony zajmował stanowisko frezera w dziale Głównego Mechanika, faktycznie był mechanikiem. W tym czasie wykonywał pracę w warunkach szczególnych polegającą na naprawie maszyn będących w ruchu. Ubezpieczony zabezpieczał ruch maszyn drukarskich i introligatorskich, dokonywał ich napraw i konserwacji. Wszystkie czynności były wykonywane na hali produkcyjnej. Nie było możliwości przeniesienia maszyn ze względu na ich duże rozmiary. Ze względu na szkodliwość warunków zatrudnienia obowiązujący wymiar czasu wynosił 7 godzin i 15 minut. W okresach od 1 października do 20 listopada 1987r. i od 23 listopada do 25 listopada 1987r. ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego. Na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony legitymuje się stażem pracy wynoszącym 27 lat, 1 miesiąc i 10 dni. Nie jest członkiem OFE. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Powołał się na treść art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004, nr 39, poz. 353) oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). W rozpoznawanej sprawie okolicznością niesporną było, że B. K. ukończył już 60 rok życia, posiada wymagany 25 – letni okres ubezpieczenia. Organ rentowy zakwestionował natomiast, iż odwołujący przepracował 15 lat w szczególnych warunkach odmawiając zaliczenia okresu zatrudnienia w przedsiębiorstwach (...) i (...), ponieważ przedstawione przez ubezpieczonego świadectwa pracy z racji określenia stanowiska ubezpieczonego jako „frezera” nie potwierdzają faktu wykonywania przez niego pracy w warunkach szczególnych. To stanowisko ZUS uznał Sąd Okręgowy za częściowo zasadne, bowiem zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę polegającą na naprawie maszyn drukarskich i introligatorskich będących w ruchu, co spełnia warunki szkodliwości zgodnie z Wykazem A dziale XIV- prace różne poz. 25 rozporządzenia- bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano- remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie wymienionego zarządzenia. Okres tej pracy to 13 lat i 5 dni. Ustalając długość stażu pracy odwołującego w wyżej wymienionych warunkach Sąd Okręgowy nie uwzględnił okresów, w których odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego, ponieważ okresy te nie podlegają uwzględnieniu. Uwzględnieniu nie podlegał natomiast drugi ze spornych okresów. Ubezpieczony zajmując stanowisko frezera wykonywał różnego rodzaju czynności, jak szlifowanie i toczenie elementów maszyn, spawanie, szlifowanie narzędzi. Jeśli chodzi o pierwszą z wymienionych grup czynności, stwierdzić należy, że nie zostały one wymienione w żadnym z punktów wykazu A rozporządzenia. Prace te nie mogą zatem być uznane za wykonywane w warunkach szczególnych. Co do drugiej z grup czynności: czynności spawania wymienienia dział XIV- Prace różne, poz. 12- Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym, zaś czynności ostrzenia narzędzi wymienienia dział III- prace w hutnictwie i w przemyśle metalowym – poz. 78 szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne, zatem co do zasady stanowią prace wykonywane w warunkach szczególnych. Stanowczego podkreślenia wymaga jednak, że żadne z nich nie spełnia pozostałych warunków szczególności- nie były wykonywane w sposób stały t.j. codziennie i w pełnym wymiarze czasu, t.j. przez pełną dniówkę. Nie można zatem stwierdzić, że ubezpieczony w czasie zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Ponieważ udowodniony przez ubezpieczonego okres zatrudnienia w warunkach szczególnych jest zbyt krótki, aby nabyć prawo do wcześniejszej emerytury- nie wynosi co najmniej 15 lat. Zatem przy spełnieniu nawet pozostałych przesłanek ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do świadczenia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł B. K. zarzucając naruszenie prawa procesowego poprzez niepodjęcie wszystkich niezbędnych działań służących dokładnemu wyjaśnieniu sprawy, niezabraniu i nierozpatrzeniu całego materiału dowodowego w sprawie, sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, niepełne i wybiórcze omówienie zeznań świadków, naruszenie prawa materialnego poprzez błędne wyliczenie okresów pracy w warunkach szczególnych. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie

prawa do emerytury ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że w czasie zatrudnienia jako frezer wykonywał prace szkodliwe i miały one charakter stały i codzienny. Ponadto prace związane ze szlifowaniem i ostrzeniem wyrobów i narzędzi metalowych (frezer itp.) wymienione są w załączniku nr 1 do zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7.07.1987r. w Wykazie A, dziale III, poz. 23 pkt 8.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu albowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zmianami) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn. Z kolei w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zmianami) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7.02.1983r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Normatywne rodzaje prac w szczególnych warunkach wyróżnia kryterium merytoryczne i formalne; pierwsze dotyczy wykonywania stale i w pełnym wymiarze takiej pracy, warunkiem drugiego jest wymienienie jej w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca która nie spełnia łącznie obu kryteriów nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu. (tak: wyrok Sądu Najwyższego 2009-02-10, II UK 199/08, Legalis). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., I UK 9/12, LEX nr 1224672). Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. (por. wyrok Sądu Najwyższego 2010-06-01, II UK 21/10, Legalis). Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2011-10-17, I UK 174/11, Legalis).

Na etapie postępowania apelacyjnego w sporze jest spełnienie przez ubezpieczonego warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Spełnienie tego warunku uprawniałoby ubezpieczonego do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W toku postępowania sądowego, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych od 3 listopada 1986r. do 31 grudnia 1998r. będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w C., bowiem wykonywał wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A dział XIV poz. 25 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników. Z okresu tego Sąd Okręgowy wyłączył okres urlopu bezpłatnego od 1.10.1987r. do

20.11.1987r. i od 23.11.1987r. do 25.11.1987r. Uznany przez Sąd Okręgowy okres pracy w warunkach szczególnych wyniósł 13 lat i 5 dni.

Sąd Okręgowy nie uznał jako pracy w warunkach szczególnych pracy świadczonej w okresie od 1 grudnia 1971r. do 30 listopada 1986r., kiedy to ubezpieczony zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w C.. Na podstawie zeznań świadków, wnioskodawcy, a także dokumentów znajdujących się w aktach osobowych Sąd I instancji ustalił bowiem, że B. K. pracował w spornym okresie na stanowisku frezera. Jego praca polegała na szlifowaniu i toczeniu elementów maszyn, spawaniu oprzyrządowania do maszyn, ostrzeniu narzędzi. Lektura apelacji prowadzi do wniosku, że ubezpieczony nie kwestionuje tych ustaleń, skoro sam twierdzi, że wykonywał prace frezera, a także prace związane z ostrzeniem narzędzi, szlifowaniem wyrobów metalowych. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że w jego ocenie w warunkach szczególnych pracował dopiero od 1980r. od kiedy został przeniesiony do działu narzędziowni, bo w dziale głównego mechanika pracował też na tokarce. Zakład pracy nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z zeznań świadka W. M., który był kierownikiem gospodarki narzędziowej wynika, że ubezpieczony pracował jako frezer i robił wszystko to co należało do frezera, a tylko jak była potrzeba, to wykonywał prace szlifierza, częściowo spawał, był pracownikiem uniwersalnym. Z zeznań świadka J. S. wynika, że wnioskodawca był frezerem i wykonywał różne prace w zależności od potrzeb, podobnie jak i świadek, który był szlifierzem. Ubezpieczony remontował maszyny, czyścił je, frezował, jak była potrzeba to szlifował - ostrzył narzędzia. Z zeznań powyższych świadków wynika więc w sposób nie budzący wątpliwości, że w spornym okresie od 1980r. (data początkowa wskazana przez samego odwołującego k. 17 akt sprawy) do 30 listopada 1986r. B. K. pracował jako frezer i wykonywał wszystkie prace frezera, a jak była potrzeba to także prace spawacza, szlifierza, ostrzył narzędzia, czyścił urządzenia, maszyny. Powyższych ustaleń nie kwestionuje skarżący w apelacji. Uważa on jednak, że powinien mieć przyznane prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych i wyraża pogląd, że w tych warunkach pracował co najmniej w brakującym do 15 lat okresie 1 roku, 11 miesięcy i 25 dni przypadającym w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w C.. Stanowisko skarżącego jest błędne. Materiał dowodowy zebrany przez Sąd I instancji nie pozwala na ustalenie, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w C. ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych. We wstępnej części rozważań Sąd Apelacyjny wyjaśnił jaka praca może być uznana za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) nie spełnia kryteriów takiej pracy. Praca frezera nie została bowiem wymieniona w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Praca frezera nie została także wymieniona w zarządzeniu Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG z dnia 29 czerwca 1985 r.). W rozporządzeniu i zarządzeniu została wymieniona tylko praca szlifierza i ostrzarza (dział III poz. 78) oraz praca spawacza (dział XIV poz. 12). Prawodawca odróżniał więc prace frezera od pracy szlifierza i ostrzarza. Odróżniał je i nie identyfikował ich ze sobą także minister właściwy ze względu na resort przemysłu, w którym pracował ubezpieczony. Odróżniali te prace także współpracownicy ubezpieczonego, świadkowie W. M. i J. S.. A skoro tak, to nie można zasadnie twierdzić, że prace frezera są pracami szlifierskimi, czy też polegają na ostrzeniu. Z zeznań świadków wynika, że podstawowe prace jakie wykonywał ubezpieczony to były prace frezerskie. Prace szlifierskie, ostrzarza, czy przy spawaniu ubezpieczony wykonywał tylko jak zachodziła potrzeba. Takie ustalenie powoduje, że nie można uznać, że ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Do takiego też trafnego ustalenia doszedł Sąd Okręgowy, czemu dał wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Konkludując, na mocy powołanych na wstępie przepisów art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że B. K. nie wykazał, że legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymaganym normatywnie wymiarze 15 lat. Uznany przez Sąd Okręgowy okres pracy w warunkach szczególnych wynosi bowiem 13 lat i 5 dni. Zatem ubezpieczony nie spełnił warunku niezbędnego do nabycia emerytury w obniżonym

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc apelację jako bezzasadną oddalił.